YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

8 päivänä syyskuuta 2005 *

Asiassa C-40/04,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka korkein oikeus (Suomi) on esittänyt 30.1.2004 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 3.2.2004, saadakseen ennakkoratkaisun rikosasiassa, jossa vastaajana on

Syuichi Yonemoto,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit K. Lenaerts, J. N. Cunha Rodrigues (esittelevä tuomari), E. Juhász ja M. Ilešič,

julkisasiamies: L. A. Geelhoed,
kirjaaja: hallintovirkamies K. Sztranc,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 13.1.2005 pidetyssä istunnossa esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: suomi.

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Yonemoto, edustajanaan asianajaja P. Jäntti,

— Virallinen syyttäjä, edustajanaan Helsingin kihlakunnan syyttäjänviraston kihlakunnansyyttäjä J. Kivistö,

— Suomen hallitus, asiamiehenään T. Pynnä,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja R. Loosli-Surrans,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään B. Schima ja P. Aalto,

kuultuaan julkisasiamiehen 10.3.2005 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee koneita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 22 päivänä kesäkuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/37/EY (EYVL L 207, s. 1) sekä EY 28 ja EY 30 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty rikosasiassa, jossa vastaajana on Yonemoto sellaisen koneen maahantuojan edustajana, joka on aiheuttanut työtapaturman ja tämän seurauksena vakavia vammoja yhdelle kyseisen koneen käyttäjälle.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Direktiivissä 98/37 vahvistetaan koneita koskevat olennaiset turvallisuus- ja terveysvaatimukset. Sillä korvataan ja kodifioidaan koneita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 14 päivänä kesäkuuta 1989 annettu neuvoston direktiivi 89/392/ETY (EYVL L 183, s. 9), jota on muutettu useita kertoja.

4 Direktiivin 98/37 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat koneet tai turvakomponentit voidaan saattaa markkinoille ja ottaa käyttöön ainoastaan, jos ne eivät vaaranna henkilöiden — — terveyttä ja turvallisuutta — — silloin, kun ne ovat asianmukaisesti asennettuja ja ylläpidettyjä ja kun niitä käytetään niille suunniteltuun tarkoitukseen.

2. Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen säätää, perustamissopimusta noudattaen, sellaisista vaatimuksista, joita ne pitävät välttämättöminä henkilöiden ja erityisesti työntekijöiden suojaamiseksi kyseisiä koneita tai turvakomponentteja käytettäessä, siinä määrin kuin tämä ei merkitse koneiden tai turvakomponenttien muuttamista suhteessa tähän direktiiviin."

5 Tämän direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien koneiden ja turvakomponenttien on täytettävä liitteessä I esitetyt olennaiset turvallisuus- ja terveysvaatimukset."

6 Kyseisen direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa täsmennetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltiot eivät saa kieltää, rajoittaa tai estää tämän direktiivin säännösten mukaisten koneiden tai turvakomponenttien saattamista markkinoille ja ottamista käyttöön alueellaan."

7 Saman direktiivin 5 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden on pidettävä tämän direktiivin säännöskokonaisuuden mukaisina, mukaan lukien II luvussa säädetyt vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt:

— koneita, jotka on varustettu CE-merkinnällä ja joita seuraa liitteessä II olevassa A kohdassa tarkoitettu EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus,

— turvakomponentteja, joita seuraa liitteessä II olevassa C kohdassa tarkoitettu EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus.

Jos yhdenmukaistettuja standardeja ei ole, jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeellisina pitämänsä toimenpiteet kiinnittääkseen asianomaisten huomion niihin voimassa oleviin kansallisiin teknisiin standardeihin ja eritelmiin, joita pidetään tärkeinä tai asiaa koskevina asiakirjoina liitteen I olennaisten turvallisuus- ja terveysvaatimusten asianmukaisen soveltamisen kannalta.

2. Jos yhdenmukaistettu kansallinen standardi, jota koskeva viittaus on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*, koskee yhtä tai useampaa olennaista turvallisuusvaatimusta, tämän standardin mukaiseksi rakennettua konetta tai turvakomponenttia on pidettävä asianomaisten olennaisten vaatimusten mukaisena.

Jäsenvaltioiden on julkaistava tiedot viittauksista yhdenmukaistettuihin kansallisiin standardeihin.

— — ”

8 Direktiivin 98/37 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jos jäsenvaltio toteaa, että

— koneet, joissa on CE-merkintä,

tai

— turvakomponentit, joita seuraa EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus

ja joita käytetään suunnitellun tarkoituksen mukaisesti, ovat omiaan vaarantamaan henkilöiden — — turvallisuuden, sen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet koneiden tai turvakomponenttien poistamiseksi markkinoilta, niiden markkinoille saattamisen, käyttöön ottamisen tai käytön kieltämiseksi taikka niiden vapaan liikkuvuuden rajoittamiseksi.

Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle viipymättä tällaisesta toimenpiteestä ja perusteltava päätöksensä — —

— —

3. Jos:

— koneessa, joka ei ole vaatimusten mukainen, on CE-merkintä,

— sellaista turvakomponenttia, joka ei ole vaatimusten mukainen, seuraa EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus,

toimivaltaisen jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sitä vastaan, joka on kiinnittänyt merkinnän tai laatinut vakuutuksen, ja ilmoitettava tästä komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

— — "

9 Kyseisen direktiivin 8 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen edustajan on todistaakseen, että koneet ja turvakomponentit ovat tämän direktiivin mukaisia, laadittava kustakin valmistetusta koneesta tai turvakomponentista EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus, jonka tekijät esitetään liitteessä II olevassa A tai C osassa, tapauksen mukaan.

Valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen edustajan on lisäksi ainoastaan koneiden osalta kiinnitettävä koneeseen CE-merkintä.

2. Valmistajan tai valmistajan yhteisöön sijoittautuneen edustajan on ennen koneen markkinoille saattamista:

— —

b) jätettävä koneen näytekappale liitteessä VI tarkoitettuun EY-tyyppitarkastukseen, jos kone on mainittu liitteessä IV eikä sen valmistaja noudata tai noudattaa vain osaksi 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja standardeja taikka jos sellaisia standardeja ei ole;

— —

4. — —

Sovellettaessa 2 kohdan b alakohtaa — — EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus vahvistaa vaatimustenmukaisuuden sen mallikappaleen kanssa, joka on ollut EY-tyyppitarkastuksessa.

— — "

10 Direktiivin 98/37 liitteessä I olevassa 1.7.3 kohdassa todetaan, että jokaisessa koneessa on oltava helposti luettavalla ja pysyvällä tavalla tehdyt merkinnät, joista ilmenevät vähimmäistiedot, nimittäin valmistajan nimi ja osoite, CE-merkintä, sarja- tai tyyppimerkintä, mahdollinen sarjanumero ja rakennusvuosi. Tämän saman kohdan mukaan koneessa on oltava myös kaikki sen tyyppiä ja turvallista käyttöä koskevat olennaiset tiedot (esimerkiksi pyörimisnopeus).

11 Direktiivin liitteessä I olevan 1.7.4 kohdan a–d alakohdassa todetaan seuraavaa:

"a) Kunkin koneen mukana on oltava ohjeet — — .

b) Valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen edustajan on laadittava ohjeet jollain yhteisön kielellä. Jokaisen koneen mukana on käyttöön otettaessa oltava käännös ohjeista sen maan kielellä tai kielillä, jossa konetta käytetään, ja alkuperäiset ohjeet. Valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen edustajan tai koneen kyseiselle kielialueelle tuovan henkilön on tehtävä tämä käännös. — —

c) Ohjeissa on oltava sellaiset piirustukset ja piirrokset, joita tarvitaan konetta käyttöön otettaessa, sen kunnossapidossa, tarkastuksessa, toimintakuntoisuuden tarkastuksessa ja tarvittaessa myös korjauksessa, sekä kaikki erityisesti turvallisuutta ajatellen hyödylliset ohjeet.

d) Mitkään koneita kuvaavat asiakirjat eivät saa turvallisuusnäkökohtien osalta olla ristiriidassa käyttöohjeiden kanssa. — — "

12 Direktiivin 98/37 liitteessä II olevassa A kohdassa täsmennetään seuraavaa:

"EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa on oltava seuraavat tiedot:

— valmistajan tai valmistajan yhteisöön sijoittautuneen edustajan nimi ja osoite — —,

— kuvaus koneesta — —,

— tieto kaikista asiaa koskevista säännöksistä, jotka kone täyttää,

— tarvittaessa ilmoitetun laitoksen nimi ja osoite sekä EY-tyyppitarkastustodistuksen numero,

— —

— tarvittaessa viittaus yhdenmukaistettuihin standardeihin,

— tarvittaessa tieto käytetyistä kansallisista standardeista ja eritelmistä,

— sen henkilön yksilöinti, jolla on valmistajan tai valmistajan edustajan antama allekirjoitusvaltuus."

13 Kyseisen direktiivin liitteessä II olevaan A kohtaan sisältyvässä alaviitteessä 1 todetaan seuraavaa:

"[EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus] on laadittava samalla kielellä kuin alkuperäiset käyttöohjeet — —, ja sen on oltava kirjoitettu joko koneella tai tekstaten suuraakkosin. Sen mukana on oltava käännös yhdellä sen maan virallisista kielistä, jossa koneita aiotaan käyttää. Tämä on tehtävä samojen edellytysten mukaisesti kuin käyttöohjeiden käännös."

Kansallinen lainsäädäntö

14 Työturvallisuuslain 40 §:ssä, sellaisena kuin se oli voimassa pääasian tosiseikkojen tapahtumahetkellä, säädetään seuraavaa:

"Koneen, välineen tai muun teknisen laitteen valmistajan, maahantuojan tai myyjän taikka henkilön, joka luovuttaa sellaisen esineen markkinoille tai käyttöön, on kunkin kohdaltaan huolehdittava siitä, että:

1) esineestä, kun se luovutetaan maassa markkinoille tai käyttöön otettavaksi, ei tarkoitetussa käyttötarkoituksessaan aiheudu tapaturman eikä sairastumisen vaaraa;

2) esine on suunniteltu, valmistettu ja tarvittaessa tarkastettu sen mukaan, kuin siitä on erikseen säädetty tai määrätty; ja

3) esinettä seuraavat sen tavallista käyttöä varten tarpeelliset suojalaitteet sekä tarvittavat merkinnät ja muut selvitykset esineen vaatimustenmukaisuudesta.

Esineen ohella tulee toimittaa asianmukaiset ohjeet sen asentamista, käyttöä ja huoltoa varten. Niissä tulee olla tarvittaessa ohjeet myös puhdistuksesta, tavanomaisista korjauksista ja säädöistä sekä toiminnasta tavanomaisissa häiriötilanteissa. Nämä työt on otettava huomioon myös suojalaitteiden tarvetta harkittaessa."

15 Suomen rikoslain mukaan näiden säännösten tahallinen tai huolimattomuudesta johtuva rikkominen on rikosoikeudellisesti rangaistavaa työturvallisuusrikoksena, kuolemantuottamuksena, vammantuottamuksena, törkeänä kuolemantuottamuksena tai törkeänä vammantuottamuksena.

16 Näiden rikosoikeudellisten seuraamusten ohella työturvallisuuslain 40 §:ssä säädettyjen velvollisuuksien laiminlyömisestä seuraa vahingonkorvauslain nojalla velvollisuus korvata aiheutunut vahinko.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

17 Ama-Prom Oy -niminen yhtiö, jonka toimitusjohtaja Yonemoto on, on koneiden, särmäyspuristimet mukaan luettuina, maahantuoja. Vuonna 1995 Ama-Prom Oy toi Suomeen särmäyspuristimen, jonka Amada Europe -niminen ranskalainen yhtiö oli valmistanut Ranskassa, ja myi sen Peltitarvike Oy -nimiselle suomalaiselle yhtiölle.

18 Kun kyseinen särmäyspuristin tuotiin maahan, se oli varustettu CE-merkinnällä. Valmistaja antoi tästä koneesta vaatimustenmukaisuustodistuksen, jossa todetaan seuraavaa:

"The undersigned manufacturer AMADA EUROPE [osoite] certifies that the new below designated equipment: Hydraulic press-brake 80.25 type ITS2 n° Series B50412 complies with the regulations applicable to it:

— European Reference: 89/392/EEC Directive

— European Standards: EN 292-1, EN 292-2, EN 294, EN 349, EN 418, EN 457, EN 60204.

The AIF/S, Organism authorized by the act from the Labour Department on 11/08/1992 has granted a type-tested certificate of conformity CE for the machine of the ITS2 type under the number 384-090A-0004-11-94 (n° AIF/S), on 8/11/1994."

19 Helsingin käräjäoikeus katsoi kuitenkin kyseisen koneen osalta selvitetyksi seuraavat tosiseikat:

— Avaimella käytettävän valintakytkimen ollessa asennossa 2 konetta voitiin käyttää jalkapolkimella täydellä nopeudella.

— Koneen hätäpysäyttimen painaminen sai aikaan vain ohjausjännitteen katkeamisen, jolloin sähköenergian syöttö jäi päälle ja hydraulipumppu jäi käyntiin.

— Hätäpysäyttimen koskettimet avautuivat alle millimetrin painamisen seurauksena, mutta painiketta oli tämän jälkeen painettava monta millimetriä lisää ennen kuin se lukkiutui seis-asentoon. Hätäpysäytin oli jäykkä.

— Koneen mukana seurannut käyttöohje ei ollut kokonaan suomenkielinen, koneen ohjauspaneeli oli erilainen kuin käyttöohjeen piirros ja käyttöohje oli koneen turvallisen käytön osalta ylimalkainen ja puutteellinen.

— Konetta käytettiin säännöllisesti jalkapolkimella avoimella työkalulla ja suurella työnopeudella, vaikka siinä ei ollut muuta suojalaitetta käsivahinkojen ehkäisemiseksi kuin kaksinkäsinhallintalaite, jota Peltitarvike Oy:ssä omaksuttujen työtapojen mukaan ei yleensä käytetty.

— Hätäpysäytintä käytettiin koneen pysäyttämiseen jokseenkin päivittäin tapahtuvaa rutiininomaista työkaluterien vaihtoa varten, mihin hätäpysäytintä ei ollut tarkoitettu. Turvallinen työtapa olisi ollut katkaista virta tai valita hidas työtapa ohjauspaneelista avainkytkimellä.

20 Peltitarvike Oy:n työntekijälle Raine Pöyrylle aiheutui työpaikallaan 17.11.1998 vakava tapaturma hänen avustaessaan työnjohtaja Urpo Pursiaista vaihtamaan pääasiassa kyseessä olevan särmäyspuristimen teriä. Pursiainen oli terien vaihtamista varten käyttänyt hätäpysäytintä särmäyspuristimen tekemiseksi virrattomaksi. Vaihtotoimenpiteiden yhteydessä Pöyry oli vahingossa koskenut jalallaan koneen jalkapolkimeen. Vaikka koneen virta oli katkaistuna hätäpysäyttimellä, kone oli jalkapolkimeen vaikutettaessa tehnyt nopean puristusliikkeen, jolloin Pöyryn kahdeksan terien välissä ollutta sormea oli mennyt poikki.

21 Asian käsiteltäväkseen saanut käräjäoikeus tuomitsi Yonemoton työturvallisuuslain 40 §:n rikkomisesta ja vammantuottamuksesta 30 päiväsakkoon ja velvoitti hänet suorittamaan Pöyrylle vahingonkorvausta yhteensä 26 953,80 euroa. Kyseinen tuomioistuin tuomitsi myös Peltitarvike Oy:n edustajan ja Pursiaisen rangaistukseen saman lain rikkomisesta ja vammantuottamuksesta sekä maksamaan Pöyrylle vahingonkorvausta.

22 Muutoksenhaussa Helsingin hovioikeus pysytti Yonemoton tuomion voimassa. Se tuomitsi hänet 50 päiväsakkoon ja maksamaan vahingonkorvausta yhteensä 21 908,16 euroa.

23 Käräjäoikeus ja hovioikeus katsoivat Yonemoton olleen koneen maahantuojan edustajana osaltaan vastuussa niistä puutteista, jotka olivat myötävaikuttaneet Pöyrylle sattuneeseen tapaturmaan. Näiden tuomioistuinten mukaan maahantuojan on huolehdittava siitä, että käyttöön luovutettavat ja työssä käytettävät koneet on suunniteltu ja valmistettu voimassa olevien määräysten mukaisesti. Tämän velvollisuuden täyttämiseksi ei riittänyt, että maahantuodussa koneessa oli CE-merkintä ja että koneen valmistaja oli antanut kirjallisen vakuutuksen koneen vaatimustenmukaisuudesta.

24 Yonemoto valitti tuomiostaan korkeimpaan oikeuteen, ja valituksessaan hän vaatii, että syyte hylätään ja hänet vapautetaan tuomitusta korvausvelvollisuudesta. Toissijaisesti hän vaatii, että rangaistusta ja vahingonkorvauksen määrää alennetaan.

25 Yonemoto kiistää, että maahantuojalla olisi velvollisuus itse varmistua siitä, että kone on suunniteltu ja valmistettu hyväksyttyjen standardien mukaisesti silloin, kun kone on varustettu CE-merkinnällä ja vaatimustenmukaisuustodistuksella sekä käyttö- ja huolto-ohjeilla. Yonemoto katsoo, ettei suomalainen viranomainen tai tuomioistuin voi EY 28 artiklan vastaisesti vaatia, että maahantuoja tarkistuttaa toisessa jäsenvaltiossa tyyppikatsastetun ja CE-merkinnöin varustetun koneen Suomessa. Maahantuojan velvollisuus rajoittuu Yonemoton mukaan ainoastaan siihen, että hän varmistuu siitä, että koneen valmistaja on EU-tyyppihyväksyttänyt koneen hyväksytyssä laitoksessa, varustanut koneen käyttö- ja huolto-ohjeilla sekä CE-merkinnällä sekä antanut koneesta vaatimustenmukaisuustodistuksen.

26 Korkeimman oikeuden mukaan ei ole selvää, voiko jäsenvaltio asettaa koneen maahantuojalle työturvallisuuslain 40 §:ssä säädetyn laajuisia velvollisuuksia, ja siksi se on päättänyt lykätä asian ratkaisua ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Minkälaisia rajoituksia yhteisön oikeus, ottaen huomioon erityisesti — — direktiivi 98/37 — — sekä [EY] 28 ja [EY] 30 artiklat, asettaa niille velvollisuuksille, joita kansallisessa oikeudessa voidaan asettaa CE-merkinnällä varustetun koneen maahantuojalle (tai muulle jakelijalle) koneen turvallisuutta koskevien ominaisuuksien suhteen

— ennen koneen edelleen myyntiä ja

— sen jälkeen?

2) Selvennystä toivotaan erityisesti siihen,

a) missä laajuudessa ja minkälaisin edellytyksin CE-merkinnällä varustetun koneen maahantuojalle (tai muulle jakelijalle) asetettavia toiminta- tai valvontavelvollisuuksia koneen turvallisuuden suhteen voidaan pitää yhteisön oikeuden kannalta sallittuina;

b) riippuuko ja millä tavoin maahantuojalle (tai muulle jakelijalle) asetettavien velvollisuuksien arviointi suhteessa yhteisön oikeuteen siitä, minkälaisesta koneen turvallisuutta koskevasta puutteesta on kysymys;

c) ovatko ja jos ovat niin miltä osin [tämän tuomion 14 kohdassa] mainitut työturvallisuuslain 40 §:n säännökset ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa, ottaen huomioon niiden laiminlyömisestä johtuvat, [ennakkoratkaisupyynnössä yksityiskohtaisesti kuvatut ja tämän tuomion 15 ja 16 kohdassa lyhyesti esitetyt] rikosoikeudelliset ja vahingonkorvausoikeudelliset seuraamukset?"

Ennakkoratkaisukysymykset

Alustavat toteamukset

27 Aluksi on palautettava mieleen, että ennakkoratkaisupyyntöä käsitellessään yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä ei ole lausua kansallisen oikeuden säännösten yhteensopivuudesta yhteisön oikeuden kanssa.

28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää yhteisöjen tuomioistuinta täsmentämään yhtäältä ne velvollisuudet, jotka direktiivissä 98/37 sekä EY 28 ja EY

30 artiklassa asetetaan jäsenvaltiossa valmistetun ja toiseen jäsenvaltioon tuodun koneen maahantuojalle, ja toisaalta ne seuraamukset, jotka jäsenvaltio voi määrätä kyseisten velvollisuuksien laiminlyönnistä. Ensiksi on syytä käsitellä maahantuojan velvollisuuksia.

Maahantuojan velvollisuudet

29 On korostettava, että käsiteltävänä oleva kysymys koskee ainoastaan sellaisen maahantuojan tilannetta, joka tuo jäsenvaltioon toisessa jäsenvaltiossa valmistetun koneen. Direktiivin 98/37 rakenteen mukaan tämä tilanne on erotettava sellaisen maahantuojan tilanteesta, joka tuo Euroopan yhteisöön sen ulkopuolella valmistetun koneen. Tässä tuomiossa ei käsitellä tätä viimeksi mainittua tilannetta.

30 Direktiivin 98/37 ajallisesta soveltamisesta on todettava, että tämän direktiivin johdanto-osan 1 ja 25 perustelukappaleesta, 14 artiklasta ja liitteessä VIII olevasta B kohdasta ilmenee, että tällä direktiivillä kodifioidaan direktiivi 89/392, jota on muutettu useita kertoja, ja että se ei vaikuta niihin määräaikoihin, joiden kuluessa jäsenvaltioiden on saatettava tämä viimeksi mainittu direktiivi ja ne direktiivit, joilla sitä on muutettu, osaksi kansallista lainsäädäntöä ja joista alkaen näitä direktiivejä on sovellettava. Vaikka pääasiassa tarkoitetut velvollisuudet perustuvatkin direktiiviin 89/392 tai johonkin niistä direktiiveistä, joilla sitä on muutettu, direktiivin 98/37 14 artiklan 2 kohdassa säädetään, että viittauksia kumottuihin direktiiveihin pidetään viittauksina tämän viimeksi mainitun direktiivin vastaaviin säännöksiin.

31 Direktiivillä 98/37 pyritään sen johdanto-osan toisen, kuudennen, seitsemännen ja yhdeksännen perustelukappaleen mukaan varmistamaan koneiden vapaa liikkuvuus

sisämarkkinoilla ja täyttämään näitä koneita koskevat välttämättömät ja olennaiset turvallisuus- ja terveysvaatimukset korvaamalla vaatimustenmukaisuuden kansalliset varmentamis- ja todentamisjärjestelmät yhdenmukaistetulla järjestelmällä. Tätä varten kyseisen direktiivin 3 artiklassa ja liitteessä I luetellaan ne olennaiset turvallisuus- ja terveysvaatimukset, jotka jäsenvaltioissa valmistettujen koneiden ja turvakomponenttien on täytettävä. Saman direktiivin 4 artiklan mukaan jäsenvaltiot eivät saa rajoittaa näiden olennaisten vaatimusten mukaisten koneiden saattamista markkinoille.

32 Direktiivin 98/37 5 artiklassa säädetään, että tämän direktiivin mukaisina on pidettävä koneita, jotka on varustettu CE-merkinnällä ja joita seuraa EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus.

33 Tämän direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa säädetään valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen edustajan velvollisuudesta kiinnittää koneeseen CE-merkintä ja laatia EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus.

34 Direktiivin 98/37 johdanto-osan 20 perustelukappaleesta ilmenee, että valmistajien tulee olla yleensä yksinään vastuussa sen varmentamisesta, että niiden koneet vastaavat tämän direktiivin mukaisia olennaisia turvallisuus- ja terveysvaatimuksia.

35 Kyseisen direktiivin johdanto-osan 21 perustelukappaleessa kuitenkin todetaan, että tiukempi varmentamismenettely on suotavaa tietynlaisten koneiden osalta, joiden käyttämiseen liittyy suurempi vaaran mahdollisuus. Tämä pätee pääasiassa kyseessä olevan kaltaisiin särmäyspuristimiin.

36 Direktiivin 98/37 8 artiklan 2 kohdan b alakohdassa nimittäin säädetään, että valmistajan on ennen koneen markkinoille saattamista "jätettävä koneen näytekappale liitteessä VI tarkoitettuun EY-tyyppitarkastukseen, jos kone on mainittu liitteessä IV — — [ja] jos [yhdenmukaistettuja] standardeja ei ole".

37 Särmäyspuristimiin viitataan direktiivin 98/37 liitteessä IV olevan A kohdan 9 alakohdassa. Yhteisöjen tuomioistuimelle toimitettujen tietojen mukaan särmäyspuristimia koskeva yhdenmukaistettu standardi, nimittäin standardi EN 12622, hyväksyttiin vasta syyskuussa 2001 eli pääasian taustalla olevan tapaturman sattumisen jälkeen. Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle koneelle olisi tehtävä saman direktiivin liitteessä VI tarkoitettu EY-tyyppitarkastus.

38 Liitteessä VI olevan 1 kohdan mukaan EY-tyyppitarkastuksen suorittaa ulkopuolinen laitos eli "ilmoitettu laitos", joka toteaa ja varmentaa, että kyseessä olevan koneen mallikappale täyttää direktiivin 98/37 säännökset.

39 Saman liitteen 2 kohdan mukaan valmistajan on tehtävä EY-tyyppitarkastusta koskeva hakemus ja toimitettava ilmoitetulle laitokselle tekninen rakennetiedosto sekä suunniteltua tuotantoa edustava kone. Kun tämä laitos on myöntänyt EY-tyyppitarkastustodistuksen, valmistaja on direktiivin 98/37 8 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan ja liitteessä II olevan A kohdan neljännen luetelmakohdan nojalla velvollinen mainitsemaan tämän todistuksen kustakin tällaisesta koneesta laatimassaan EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksessa ja todistamaan tässä vakuutuksessa, että kyseessä oleva kone vastaa EY-tyyppitarkastuksessa ollutta mallikappaletta.

40 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että pääasiassa kyseessä oleva kone oli varustettu CE-merkinnällä ja että valmistaja, Amada Europe, antoi tästä koneesta

EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen, jossa mainitaan AIF/S-nimisen laitoksen myöntämä EY-tyyppitarkastustodistus.

41 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee myös, että kyseinen kone oli monessa suhteessa vaarallinen, vaikka siinä oli CE-merkintä ja vaikka sitä seurasi EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus. Keskeisenä kysymyksenä on se, onko kyseisen koneen maahantuoja direktiivin 98/37 säännösten nojalla vastuussa tämän tilanteen seurauksista.

42 Selvittipä valmistaja vaatimustenmukaisuuden yksinään tai ilmoitetun laitoksen avustuksella direktiivin 98/37 liitteen VI mukaisesti, valmistajalla on tämän direktiivin nojalla velvollisuus laatia EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja kiinnittää CE-merkintä kyseessä olevaan koneeseen.

43 Lisäksi tämän direktiivin 7 artiklan 3 kohdassa säädetään, että jos koneessa, joka ei ole vaatimusten mukainen, on CE-merkintä, toimivaltaisen jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet "sitä vastaan, joka on kiinnittänyt merkinnän", eli valmistajaa vastaan.

44 Ei ole kyseisen direktiivin rakenteen eikä varsinkaan sen 7 artiklan 3 kohdan mukaista lisätä niiden henkilöiden lukumäärää, joiden voidaan katsoa olevan vastuussa koneiden vaatimustenmukaisuudesta.

45 Direktiivin 98/37 keskeisenä tavoitteena nimittäin on yksinkertaistaa koneiden vaatimustenmukaisuuden selvittämistapoja, jotta koneiden vapaa liikkuvuus sisä-

markkinoilla voitaisiin varmistaa mahdollisimman hyvin. Tämän tavoitteen saavuttaminen estyisi, jos valmistajan jälkeen myöhemmässä vaihdannan vaiheessa toimivien henkilöiden, erityisesti koneita jäsenvaltiosta toiseen tuovien maahantuojien, voitaisiin myös katsoa olevan vastuussa näiden koneiden vaatimustenmukaisuudesta.

46 Direktiivi 98/37 estää näin ollen soveltamasta sellaisia kansallisia säännöksiä, joissa säädetään, että maahantuojan, joka tuo jäsenvaltioon toisessa jäsenvaltiossa valmistetun ja CE-merkinnällä ja EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksella varustetun koneen, on huolehdittava siitä, että tämä kone täyttää kyseisessä direktiivissä säädetyt olennaiset turvallisuus- ja terveysvaatimukset.

47 Maahantuojille, jotka tuovat jäsenvaltioon toisessa jäsenvaltiossa valmistettuja koneita, voidaan kuitenkin direktiivin 98/37 mukaan asettaa tiettyjä velvoitteita.

48 Tämän osalta kyseisen direktiivin liitteessä I olevan 1.7.4 kohdan b alakohdassa todetaan, että jokaisen koneen mukana on sitä käyttöön otettaessa oltava käännös ohjeista sen maan kielellä tai kielillä, jossa konetta käytetään, ja alkuperäiset ohjeet ja että valmistajan tai koneen kyseiselle kielialueelle tuovan henkilön on tehtävä tämä käännös. Direktiivin liitteessä II olevaan A kohtaan sisältyvässä alaviitteessä 1 todetaan samoin, että EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen mukana on oltava käännös yhdellä sen maan virallisista kielistä, jossa konetta aiotaan käyttää, ja että tämä on tehtävä samojen edellytysten mukaisesti kuin käyttöohjeiden käännös. Tästä seuraa, että jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan direktiivin 98/37 mukaan asettaa koneen maahantuojalle velvollisuus kääntää käyttöohje tämän valtion kielelle tai kielille ja velvollisuus kääntää EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus kyseisen valtion kielelle tai yhdelle sen kielistä.

49 Kun otetaan huomioon maahantuojan asema jakeluketjussa, direktiivin 98/37 kanssa yhteensopivaksi on lisäksi katsottava se, että jäsenvaltiot vaativat maahantuojaa varmistamaan, että kyseessä oleva kone on varustettu CE-merkinnällä ja niillä muilla tämän direktiivin liitteessä I olevan 1.7.3 kohdan mukaisilla merkinnöillä, jotka sisältävät kyseisen koneen turvallista käyttöä koskevat olennaiset tiedot, kuten sen pyörimisnopeuden.

50 Direktiivin 98/37 2 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat koneet voidaan saattaa markkinoille ainoastaan, jos ne eivät vaaranna terveyttä ja turvallisuutta.

51 Tämän jäsenvaltioille asetetun markkinoiden valvontavelvollisuuden yhteydessä kyseisen direktiivin 2 artiklan 2 kohdassa säädetään, että tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen säätää, perustamissopimusta noudattaen, sellaisista vaatimuksista, joita ne pitävät välttämättöminä henkilöiden suojaamiseksi kyseisiä koneita käytettäessä.

52 Tästä seuraa, että jäsenvaltiot voivat asettaa maahantuojalle markkinoiden valvonnan osalta yhteistyövelvoitteita, kuten tiedonantovelvoitteita. Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen tapaturman tilanteessa jäsenvaltio voi velvoittaa maahantuojan toimittamaan kaikki tarvittavat tiedot vastaavien tapaturmien välttämiseksi ja muun muassa velvoittaa maahantuojan tekemään tämän valtion toimivaltaisten viranomaisten kanssa yhteistyötä sellaisten toimenpiteiden osalta, joita nämä viranomaiset saattavat direktiivin 98/37 7 artiklan nojalla joutua toteuttamaan, kuten poistamaan kyseessä olevat koneet markkinoilta.

53 Tällaiset yhteistyövelvoitteet eivät kuitenkaan saa tarkoittaa maahantuojan velvoittamista varmistamaan itse, että kone on direktiivissä 98/37 säädettyjen olennaisten vaatimusten mukainen, sillä tällainen velvollisuus olisi vastoin tämän direktiivin rakennetta.

54 Nämä velvoitteet on joka tapauksessa määriteltävä perustamissopimusta noudattaen. Niiden on näin ollen pysyttävä EY 28 ja EY 30 artiklassa määrätyissä rajoissa.

55 Erityisesti on palautettava mieleen, että jäsenvaltiot voivat EY 28 artiklan mukaisesta tuonnin määrällisten rajoitusten kiellosta huolimatta toteuttaa sellaisia toimia, jotka voidaan perustella jollakin EY 30 artiklassa mainitulla yleistä etua koskevalla syyllä tai jollakin yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistetulla pakottavalla vaatimuksella, kuten terveydensuojelulla, erityisesti sillä edellytyksellä, että nämä toimet ovat omiaan takaamaan niillä tavoiteltavan tavoitteen toteutumisen ja että niillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi (ks. vastaavasti asia C-14/02, ATRAL, tuomio 8.5.2003, Kok. 2003, s. I-4431, 64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Näitä rajoja sovelletaan myös niihin yhteistyövelvoitteisiin, joita jäsenvaltio voi asettaa toisessa jäsenvaltiossa valmistettujen koneiden maahantuojille.

Seuraamusjärjestelmä

56 Toiseksi on käsiteltävä niitä rikos- ja vahingonkorvausoikeudellisia seuraamuksia, joita kansallisessa oikeudessa voidaan yhteisön oikeuden mukaan säätää direktiivistä 98/37 johtuvien velvollisuuksien laiminlyönnistä.

57 On todettava, että direktiivissä 98/37 ei aseteta jäsenvaltioille täsmällisiä seuraamusjärjestelmää koskevia velvoitteita. Tästä ei kuitenkaan voida päätellä, että kansalliset säännökset, joissa säädetään rikosoikeudellisia seuraamuksia tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi annetun lainsäädännön mukaisten velvoitteiden laiminlyönnistä, olisivat ristiriidassa kyseisen direktiivin kanssa (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-58/95, C-75/95, C-112/95, C-119/95, C-123/95, C-135/95, C-140/95, C-141/95, C-154/95 ja C-157/95, Gallotti ym., tuomio 12.9.1996, Kok. 1996, s. I-4345, 14 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

58 Jäsenvaltioilla nimittäin on niille EY 249 artiklan kolmannessa kohdassa annetun vapauden rajoissa velvollisuus valita kaikkein tarkoituksenmukaisimmat muodot ja keinot direktiivien tehokkaan vaikutuksen turvaamiseksi (em. yhdistetyt asiat Gallotti ym., tuomion 14 kohta).

59 Lisäksi on todettava, että kun direktiivissä ei säädetä erityistä seuraamusta sen säännösten rikkomisesta tai kun siinä viitataan tältä osin kansallisiin lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin, jäsenvaltioiden on EY 10 artiklan nojalla toteutettava kaikki toimenpiteet, jotka ovat aiheellisia yhteisön oikeuden sisällön ja tehokkuuden turvaamiseksi. Vaikka jäsenvaltioilla on edelleen harkintavalta seuraamusten valinnassa, niiden on huolehdittava siitä, että yhteisön lainsäädännön rikkominen sanktioidaan perusteiltaan ja menettelyltään vastaavalla tavalla kuin kansallisen oikeuden vastaavanlaatuinen ja vakavuudeltaan samanlainen rikkominen ja että seuraamus on joka tapauksessa tehokas, oikeasuhteinen ja varoittava (em. yhdistetyt asiat Gallotti ym., tuomion 14 kohta).

60 Tästä seuraa, että jäsenvaltiolla on oikeus säätää rikosoikeudellisia seuraamuksia direktiivin 98/37 täytäntöönpanemiseksi annetun lainsäädännön mukaisten velvoitteiden laiminlyönnistä, jos tämä on jäsenvaltion mielestä tarkoituksenmukaisin tapa varmistaa tämän direktiivin tehokas vaikutus, kunhan säädetyt seuraamukset vastaavat niitä seuraamuksia, joita sovelletaan kansallisen oikeuden vastaavanlaatuiseen ja vakavuudeltaan samanlaiseen rikkomiseen, ja kunhan seuraamukset ovat tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat Gallotti ym., tuomion 15 kohta).

61 Ennakkoratkaisukysymyksiin on kaiken edellä esitetyn perusteella vastattava seuraavasti:

1) Direktiivin 98/37 säännökset estävät soveltamasta sellaisia kansallisia säännöksiä, joissa säädetään, että maahantuojan, joka tuo jäsenvaltioon toisessa jäsenvaltiossa valmistetun ja CE-merkinnällä ja EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksella varustetun koneen, on huolehdittava siitä, että tämä kone täyttää kyseisessä direktiivissä säädetyt olennaiset turvallisuus- ja terveysvaatimukset.

2) Kyseisen direktiivin säännökset eivät estä soveltamasta sellaisia kansallisia säännöksiä, joissa säädetään, että maahantuoja, joka tuo jäsenvaltioon toisessa jäsenvaltiossa valmistetun koneen, on velvollinen

— varmistumaan ennen koneen luovutusta käyttäjälle siitä, että kone on varustettu CE-merkinnällä ja EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksella, jonka mukana on sen käännös tuontimaana olevan jäsenvaltion kielelle tai yhdelle sen kielistä, sekä käyttöohjeilla, joiden mukana on niiden käännös kyseisen valtion kielelle tai kielille, ja

— toimittamaan, kun kone on luovutettu käyttäjälle, kaikki tarvittavat tiedot kansallisille valvontaviranomaisille ja tekemään näiden kanssa tarvittavaa yhteistyötä, jos tämä kone osoittautuu turvallisuuden tai terveyden kannalta vaaralliseksi, kunhan tällaiset vaatimukset eivät tarkoita maahantuojan velvoittamista varmistamaan itse, että kone on kyseisessä direktiivissä säädettyjen olennaisten turvallisuus- ja terveysvaatimusten mukainen.

3) EY 10 artiklaa ja EY 249 artiklan kolmatta kohtaa on tulkittava siten, että niissä ei kielletä jäsenvaltiota säätämästä rikosoikeudellisia seuraamuksia direktiivin 98/37 mukaisten velvoitteiden noudattamisen tehokkaaksi varmistamiseksi, kunhan nämä seuraamukset vastaavat niitä seuraamuksia, joita sovelletaan kansallisen oikeuden vastaavanlaatuiseen ja vakavuudeltaan samanlaiseen rikkomiseen, ja kunhan ne joka tapauksessa ovat tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

Oikeudenkäyntikulut

62 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Koneita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 22 päivänä kesäkuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/37/EY säännökset estävät soveltamasta sellaisia kansallisia säännöksiä, joissa säädetään, että maahantuojan, joka tuo jäsenvaltioon toisessa jäsenvaltiossa valmistetun ja CE-merkinnällä ja EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksella varustetun koneen, on huolehdittava siitä, että tämä kone täyttää kyseisessä direktiivissä säädetyt olennaiset turvallisuus- ja terveysvaatimukset.

2) Kyseisen direktiivin säännökset eivät estä soveltamasta sellaisia kansallisia säännöksiä, joissa säädetään, että maahantuoja, joka tuo jäsenvaltioon toisessa jäsenvaltiossa valmistetun koneen, on velvollinen

— varmistumaan ennen koneen luovutusta käyttäjälle siitä, että kone on varustettu CE-merkinnällä ja EY-vaatimustenmukaisuusvakuutuksella, jonka mukana on sen käännös tuontimaana olevan jäsenvaltion kielelle tai yhdelle sen kielistä, sekä käyttöohjeilla, joiden mukana on niiden käännös kyseisen valtion kielelle tai kielille, ja

— toimittamaan, kun kone on luovutettu käyttäjälle, kaikki tarvittavat tiedot kansallisille valvontaviranomaisille ja tekemään näiden kanssa tarvittavaa yhteistyötä, jos tämä kone osoittautuu turvallisuuden tai terveyden kannalta vaaralliseksi, kunhan tällaiset vaatimukset eivät tarkoita maahantuojan velvoittamista varmistamaan itse, että kone on kyseisessä direktiivissä säädettyjen olennaisten turvallisuus- ja terveysvaatimusten mukainen.

3) EY 10 artiklaa ja EY 249 artiklan kolmatta kohtaa on tulkittava siten, että niissä ei kielletä jäsenvaltiota säätämästä rikosoikeudellisia seuraamuksia direktiivin 98/37 mukaisten velvoitteiden noudattamisen tehokkaaksi varmistamiseksi, kunhan nämä seuraamukset vastaavat niitä seuraamuksia, joita sovelletaan kansallisen oikeuden vastaavanlaatuiseen ja vakavuudeltaan samanlaiseen rikkomiseen, ja kunhan ne joka tapauksessa ovat tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

Allekirjoitukset